

Omgevingsscan Flora & Fauna

Bermennetwerk te
Gemeente
Haarlemmermeer

SMIT
Groenadvies

Omgevingsscan Flora en Fauna

Bermen te Gemeente Haarlemmermeer

Colofon

Adres	Harmenkaag 11 1741 LA Schagen
Telefoonnummer	0224 75 12 75
E-Mail	natuur@smitgroenadvies.nl
Website	www.smitgroenadvies.nl
Opdrachtgever	Gemeente Haarlemmermeer
Contactpersoon	W. Nagel
Postadres	Postbus 250
Adres	2130 AG Hoofddorp
Document	P251083
Status	Definitief
Versie	1
Datum	18 september 2025
Geldigheidsduur	3 jaar
Auteur	G. Drenth
Gecontroleerd door	G. R. Luiken

Disclaimer

** Natuur is onvoorspelbaar. Het is mogelijk dat ondanks zorgvuldig onderzoek toch (zwaar) beschermde soorten worden aangetroffen tijdens de werkzaamheden. In dat geval heeft de uitvoerder een zorgplicht en is verantwoordelijk voor de verdere gang van zaken. In de wet is namelijk vastgelegd dat de wettelijke zorgplicht voor de aanwezige natuur gedurende het gehele plan-, uitvoerings- en beheertraject de verantwoordelijkheid is van de opdrachtgever.*

Bij twijfel of er (zwaar) beschermde soorten en/of vaste rust-, verblijf- en voortplantingsplaatsen voorkomen in het plangebied moet altijd nader onderzoek worden uitgevoerd.

*** Voor het uitvoeren van het onderzoek gebruiken wij onder andere gegevens van de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna). NDFF ontwikkelt zich naar open data, met consequenties voor de invoer en het gebruik van NDFF-data. De data die wij verkrijgen met het uitvoeren van het onderzoek moeten wij op termijn delen met de NDFF. Deze data worden dan (deels) publiekelijk toegankelijk. U heeft met het accepteren van de offerte akkoord gegeven voor het delen van de verkregen onderzoeksgegevens.*

Inhoud

1 Samenvatting.....	4
1.1 Conclusie.....	6
1.2 Advies.....	7
2 Aanleiding.....	8
2.1 Natuur onder de Omgevingswet.....	8
2.2 Bevoegd gezag.....	8
2.3 Plangebied en omgeving.....	8
2.4 Leeswijzer	9
3 Onderzoeksmethodiek	10
3.1 Bureaustudie.....	10
3.2 Veldbezoek.....	11
3.3 Effectenanalyse	11
4 Gebiedsbescherming	12
4.1 Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied.....	12
4.2 Overige beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied	13
5 Soortenbescherming	16
5.1 Vleermuizen.....	16
5.2 Vogels.....	16
5.3 Amfibieën, vissen en reptielen.....	17
5.4 Grondgebonden zoogdieren	18
5.5 Overige diersoorten.....	18
5.6 Flora.....	21
6 Literatuur	23
Bijlage.....	24
Bijlage I Wettelijk kader	24
Bijlage II Opbouw ecologische omgevingsscan	26

1

Samenvatting

Hier staat beschreven welke gebieden met beschermingsstatus onder (mogelijke) invloed van de werkzaamheden kunnen liggen en welk advies hierover gegeven wordt. Ook worden de (mogelijke) soorten, die aanwezig zijn in of nabij het plangebied, benoemd met het bijbehorende advies (Tabel 1).

Tabel 1 | Overzicht van de adviezen voortvloeiend uit de bevindingen tijdens deze omgevingsscan. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de gebiedsbescherming en de soortenbescherming.

Zwaar beschermde, niet vrijgestelde soorten		Potentieel aanwezig binnen (of nabij) het plangebied	Biotoop	Advies
N2000-gebieden		Ja	Polder Westzaan	Geen vervolgstappen (minimaal deel net binnen 3 kilometer, de rest valt hierbuiten)
Andere beschermde gebieden (NNN, bijzonder beschermd landschap en dergelijke).		Ja	BPL Haarlemmermeer-Noord NNN -Houtrakpolder e.o. -Dijkland -Eendenkooi Vijfhuizen -Haarlemmermeerse bos en Groene Weelde -Haarlemmermeer	Andere maaimethode dan klepelen hanteren, zoals het gebruik van een cirkelmaaier of messenbalk
Vleermuizen	verblijfplaats	Nee	n.v.t.	Geen vervolgstappen
	foerageergebied	Ja	Bomenrijen, watergangen, bermen met kruiden en bloemen	-Hoge biodiversiteit, en middelmatige biodiversiteit bij BPL of NNN: alternatieve maaimethode (niet klepelen) -Lage tot middelmatige biodiversiteit: klepelen toegestaan
	vliegroute	Ja	Bomenrijen en watergangen	Geen vervolgstappen
Vogels	met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)	Nee	n.v.t.	Geen vervolgstappen

	met jaarrond beschermde nesten (categorie 5)	Ja (eenden-soorten, ekster, mezensoorten)	Foerageergebied in bermen met begroeiing en insecten	-Hoge biodiversiteit, en middelmatige biodiversiteit bij BPL of NNN: alternatieve maaimethode (niet klepelen) en één richting uit werken -Lage tot middelmatige biodiversiteit: klepelen toegestaan, één richting uit werken
	Rode Lijst-soorten	Nee	n.v.t.	Geen vervolgstappen
	Algemene soorten	Ja (kauw, merel)	Foerageergebied in bermen met begroeiing en insecten	-Hoge biodiversiteit, en middelmatige biodiversiteit bij BPL of NNN: alternatieve maaimethode (niet klepelen) en één richting uit werken -Lage tot middelmatige biodiversiteit: klepelen toegestaan, één richting uit werken
Amfibieën, reptielen en vissen	Beschermde soorten	Nee	n.v.t.	Geen vervolgstappen
	Rode Lijst-soorten	Nee	n.v.t.	Geen vervolgstappen
	Algemene soorten	Ja (bruine kikker, bastaardkikker, baars, voorn, snoek)	-Voor amfibieën de oever met (dichte) begroeiing en geleidelijke overloop in watergang -Watergang met daarin doorlopende oeverbegroeiing	-Hoge biodiversiteit, en middelmatige biodiversiteit bij BPL of NNN: alternatieve maaimethode (niet klepelen) en één richting uit werken -Lage tot middelmatige biodiversiteit: klepelen toegestaan, één richting uit werken
Grondgebond en zoogdieren	Beschermde soorten	Ja	Verbindingszones in ruige bermen	-Hoge biodiversiteit, en middelmatige biodiversiteit bij BPL of NNN: alternatieve maaimethode (niet klepelen) en één richting uit werken -Lage tot middelmatige biodiversiteit: klepelen toegestaan
	Rode Lijst-soorten	Ja (veldmuis en veldspitsmuis)	Verbindingszones en foerageergebied s in bermen vanaf middelmatige biodiversiteit	
	Algemene soorten	Ja (mol en woelrat)	Verblijfplaatsen en foerageergebied in alle type bermen	
Overige diersoorten	Beschermde soorten	Ja	Rust-, en foerageergebiede n in alle typen bermen	-Hoge biodiversiteit, en middelmatige biodiversiteit bij BPL of NNN: alternatieve maaimethode (niet klepelen), uitvoeren buiten bloeiseizoen en maaisel 48 uur laten liggen

				-Lage tot middelmatige biodiversiteit: klepelen toegestaan
	Rode Lijst-soorten	Ja	Rust- en foerageergebieden in alle typen bermen	-Hoge biodiversiteit, en middelmatige biodiversiteit bij BPL of NNN: alternatieve maaimethode (niet klepelen), uitvoeren buiten bloeiseizoen en maaisel 48 uur laten liggen -Lage tot middelmatige biodiversiteit: klepelen toegestaan
	Algemene soorten	Ja	Rust- en foerageergebieden in alle typen bermen	-Hoge biodiversiteit, en middelmatige biodiversiteit bij BPL of NNN: alternatieve maaimethode (niet klepelen), uitvoeren buiten bloeiseizoen en maaisel 48 uur laten liggen -Lage tot middelmatige biodiversiteit: klepelen toegestaan
Flora	Zwaar beschermde soorten	Ruwe dravik Kranssalie Wilde ridderspoor	In droog, kalkrijk, kruidenrijk grasland, kalkhoudend zand	Deze soorten zijn typische indicatoren voor bloemrijke graslanden met weinig bemesting en veel biodiversiteit
	Rode Lijst-soorten	Nee	n.v.t.	Geen vervolgstappen

1.1 Conclusie

Negatieve effecten van de voorgenomen werkzaamheden op N2000-gebieden zijn gezien de afstand en aard van de werkzaamheden uit te sluiten. Het effect op de functie en biodiversiteit van NNN- en BPL-gebieden zijn niet uit te sluiten. Hiervoor dienen de werkzaamheden via een andere methode dan klepelen uitgevoerd te worden om de biodiversiteit te waarborgen. De voorgenomen werkzaamheden zijn in een deel van het gehele plangebied mogelijk in strijd met de gedragscode beheer en onderhoud. Een overtreding op de Omgevingswet is niet uit te sluiten.

Binnen het plangebied zijn potentiële vaste verblijfplaatsen voor zwaar beschermde soorten uitgesloten. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen direct negatief effect op de aangetroffen gebruiksfuncties. Hierdoor is een overtreding op de Omgevingswet wat dit betreft uit te sluiten en hoeven hier geen vervolgstappen genomen te worden.

Wél wordt er verwacht dat in de bermen met hoge biodiversiteit veel gevoerageerd kan worden. Deze bermen dienen hierbij (met name in of nabij NNN- en BPL-gebieden) een belangrijke functie voor amfibieën, grondgebonden zoogdieren en overige diersoorten. Hierdoor zal klepelen in deze type bermen significante effecten met zich mee kunnen dragen door het verlies aan foerageergebieden, klepelen wordt hierom afgeraden. Deze gebieden zijn aangegeven in de GIS-kaart onder 'klepelen nee'.

1.2 Advies

Voor de soortgroepen waar de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect op hebben, is een advies uitgebracht over de te nemen vervolgstappen. Eerst is gekeken naar alternatieve bevredigende oplossingen. Hier worden alternatieven voor de werkzaamheden aangeboden waardoor het negatieve effect op de soortgroepen wordt voorkomen. Indien alternatieve oplossing niet mogelijk is voor de voorgenomen werkzaamheden, zijn de te nemen vervolgstappen geadviseerd.

1.2.1 Alternatieve bevredigende oplossingen

Er bestaan voor het klepelen van de bermen meerdere alternatieve oplossingen welke beter of bevorderend voor de biodiversiteit zijn.

Ten eerste zou ervoor gekozen kunnen worden alle of enkele bermen onbehandeld te laten, waarbij de berm kan verruigen en hierdoor toenemen in biodiversiteit, hoogte en structuur. Dit is echter in veel gevallen niet wenselijk vanwege veiligheidskwesaties.

Ten tweede zou ervoor gekozen kunnen worden om andere maaimethodes toe te passen, welke ten behoeve van biodiversiteit vriendelijker zijn en een minder significante negatieve impact met zich meedragen. De drie hedendaagse gebruikte maaimethodes bestaan uit (1) klepelen, (2) schijfmaaieren en (3) messenbalk. Hierbij heeft klepelen het grootste directe en indirecte negatieve effect op flora en fauna, gevolgd door de schijvenmaaier en als laatste de messenbalk. Dit verschil in negatieve effect komt voort uit het stukslaan van de begroeiing bij klepelen, waarbij direct insecten en eventueel andere faunasoorten aangetast worden. Ook wordt het maaisel direct opgezogen, wat ervoor zorgt dat overgebleven insecten de berm niet kunnen ontvluchten. Bij de schijfmaaier en messenbalk wordt dit effect deels gemitigeerd, gezien de flora onderaan de stam wordt afgesneden en het maaisel op een later moment wordt opgeruimd. Hierdoor worden minder insecten direct aangetast door het maaien, en kunnen insecten en andere fauna soorten uit het maaisel kruipen en de berm ontvluchten. Deze laatste twee methodes worden geadviseerd bij bermen met een hoge biodiversiteitswaarde, gezien deze een belangrijke rol spelen in de algehele ecologie in de regio op basis van nectarindex voor insecten, bestuiving, beschutting en verbindingzones.

1.2.2 Vervolgstappen

Indien een alternatieve oplossing niet mogelijk is voor de voorgenomen werkzaamheden, worden vervolgstappen geadviseerd.

Uit de effectenanalyse is gebleken dat negatieve effecten op omliggende natuurgebieden (NNN- en BPL-gebieden) niet uitgesloten kunnen worden. Voor de gebiedsbescherming van de bermen welke deel uitmaken van deze gebieden wordt geadviseerd niet te klepelen, en met een messenbalk of cirkelmaaier te werken.

Verder wordt geadviseerd om voor de bermen met hoge biodiversiteit niet te klepelen, gezien deze niet meer onder de 'nee, tenzij' regelgeving vallen binnen de gedragscode voor beheer en onderhoud.

Voor de bermen welke niet verbonden zijn of deel uitmaken van de beschermde gebieden, en welke geen hoge biodiversiteit bevatten, is klepelen binnen de 'nee, tenzij' regel toegestaan. Echter, wordt er alsnog geadviseerd om dit buiten het bloeiseizoen uit te voeren om zo het effect op betreffende fauna te beperken. Dit betekent dat de optimale uitvoeringsperiode loopt van september tot en met maart.

Te allen tijde geldt de zorgplicht (Bijlage I). Wanneer gedurende het uitvoeren van de werkzaamheden een in het wild levende soort wordt aangetroffen in het plangebied, dienen de werkzaamheden onderbroken te worden en een ecologisch deskundige te worden ingeschakeld. Vervolgens kan de ecologisch deskundige de situatie beoordelen en gepaste vervolgstappen adviseren.

Dit rapport is uitsluitend van toepassing op de in **Hoofdstuk 2** beschreven werkzaamheden. Indien andere of aanvullende werkzaamheden worden uitgevoerd, kan niet worden gegarandeerd dat de conclusies en adviezen in dit rapport volledig en accuraat blijven. In dergelijke gevallen kan aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk zijn. De opstellers van dit rapport aanvaarden geen aansprakelijkheid voor gevolgen voortvloeiend uit werkzaamheden die buiten de reikwijdte van dit onderzoek vallen.

2

Aanleiding

Gemeente Haarlemmermeer voert bermbeheer uit volgens de gedragscode voor beheer en onderhoud van waterschappen, waarin "klepelen, nee tenzij" is opgenomen. Om op dit proces kosten te besparen wil de gemeente Haarlemmermeer onderzoeken welke bermen geklepeld mogen worden zonder significant negatief effect op flora en fauna, en voor welke bermen een vergunning of andere maaimethode nodig zou zijn. De bermen lopen rondom de gebieden bij Spaarndam, Zwanenburg, Vijfhuizen, Badhoevedorp, Hoofddorp, Aalsmeer, Rijsenhout, Nieuw-Vennep, Lisse, Leimuiden en Oude wetering. De werkzaamheden bestaan uit:

- Klepelen van de begroeide berm.

In opdracht van Gemeente Haarlemmermeer is een Omgevingsscan Flora en Fauna uitgevoerd door Smit Ecologie. Hierbij zijn de werkzaamheden getoetst aan de Omgevingswet.

Het doel van de Omgevingsscan is om te bepalen of soorten in het plangebied te verwachten zijn op basis van de huidige omstandigheden en eerdere waarnemingen. Ook wordt geëvalueerd of geplande werkzaamheden schade kunnen toebrengen aan (beschermde) planten- en diersoorten. Daarnaast worden de mogelijke negatieve effecten van de werkzaamheden op de omgeving getoetst aan de Omgevingswet, met speciale aandacht voor de impact op Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

2.1 Natuur onder de Omgevingswet

Onder de Omgevingswet maakt natuur een deel uit van het bredere begrip fysieke leefomgeving. De wet is gericht op het in onderlinge samenhang:

- bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en;
- doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Deze doelen zijn leidend voor de uitvoering van de wet.

2.2 Bevoegd gezag

Taken en bevoegdheden voor natuur liggen bij de Omgevingswet primair bij de provincies en soms bij het Rijk. De wet vereist dat provincies actieve maatregelen treffen voor de bescherming, de instandhouding of het herstel van biotopen en leefgebieden in voldoende gevarieerdheid voor alle in Nederland van nature in het wild levende vogelsoorten. Gemeenten kunnen niet afwijken van de landelijke en provinciale natuurregels, maar spelen wel een aanvullende rol voor natuur.

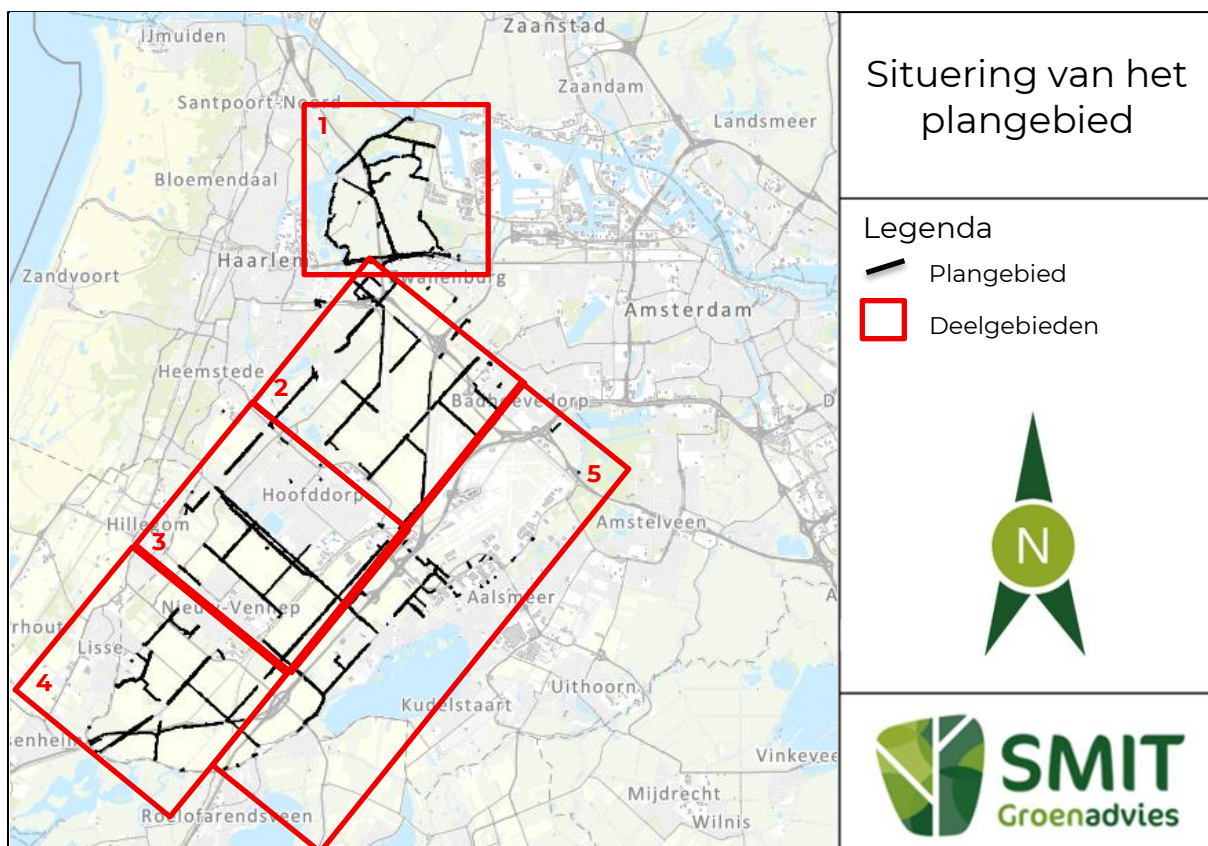
2.3 Plangebied en omgeving

Het plangebied bestaat uit het netwerk aan bermen verdeeld over de gemeente Haarlemmermeer. Hierbij horen de dorpen Spaarndam, Zwanenburg, Vijfhuizen, Badhoevedorp, Hoofddorp, Aalsmeer, Rijsenhout, Nieuw-Vennep, Lisse, Leimuiden en Oude wetering (Figuur 1). Het netwerk betreft zowel bermen gelegen aan de wegen als aan de oevers, verdeeld over provinciale wegen, 60-wegen, voorrangswegen en straten en wijken binnen de bebouwde kom. De bermen betreffen verder gemeentelijk bezit, welke in afwisselende mate grenzen aan particuliere percelen.

2.3.1 Toegankelijkheid

Nagenoeg het gehele plangebied was te overzien vanaf de weg in de auto. Enkele bermen liepen langs fietspaden, welke ook te bereiken waren met de auto. Op enkele plekken liepen de meegegeven bermen over in privaat bezit, waardoor deze niet meegenomen zijn in de analyse. Incidenteel moest er worden uitgestapt om kleine stukken berm te kunnen bekijken.

Figuur 1 | Situering van het plangebied te Haarlemmermeer.

2.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt een samenvatting van de aanbevelingen en conclusies behandeld. Op basis van welke (zwaar) beschermde soorten er mogelijk aanwezig zijn en de mogelijke effecten als gevolg van de werkzaamheden, volgt het advies. Hoofdstuk 2 beschrijft het wettelijk kader en de projectomgeving. In hoofdstuk 3 wordt de onderzoeksmethodiek beschreven. Er wordt ingegaan op het doel van het onderzoek en de gevolgde methode voor de bureaustudie en het veldonderzoek. In hoofdstuk 4 wordt de gebiedsbescherming behandeld. In hoofdstuk 5 wordt de soortenbescherming behandeld. Dit bestaat uit een verkennende bureaustudie en de resultaten uit een veldbezoek. Hier is gekeken naar de aanwezigheid van (zwaar) beschermde soorten en potentiële functies van het plangebied voor deze soorten. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken over de effecten van de werkzaamheden op de gebiedsbescherming en de soortenbescherming.

3

Onderzoeksmethodiek

Om eventuele strijdigheden met de Omgevingswet te kunnen aantonen, is een verkennende scan uitgevoerd van het plangebied en de directe omgeving (<1km). In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het doel van het onderzoek en de gevolgde methode voor de bureaustudie en het veldonderzoek.

Beschreven wordt welke middelen gebruikt zijn om te komen tot een advies ten aanzien van de geplande werkzaamheden. In bijlage II wordt de opbouw van een omgevingsscan flora en fauna nader behandeld.

3.1 Bureaustudie

3.1.1 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie is voor de gebiedsbescherming gekeken naar de omgeving van het plangebied en voor de soortbescherming naar de reeds bekende waarnemingen van flora en fauna.

Voor gebiedsbescherming zijn natuurgebieden binnen een straal van 3 kilometer rondom het plangebied geanalyseerd. De afstand van deze gebieden tot het plangebied is vastgesteld om de mogelijke effecten van de werkzaamheden te kunnen inschatten.

3.1.2 Biodiversiteits-classificatie

Er is op basis van onderzoek en huidige beschikbare kennis over bermen een rangschikking gemaakt in biodiversiteit, welke geschaald is in laag, midden of hoog. Op basis van deze rangschikking zal worden bepaald of bermen zeer geschikt, geschikt of ongeschikt zijn voor (zwaar) beschermde soorten, en of er (zwaar) beschermde soorten flora zich in de bermen bevinden. Hierop aansluitend vertelt de classificatie in hoeverre de berm van (zwaar) ecologisch belang is voor omringend gebied. Ten behoeve van ecologisch bermbeheer wordt er gekeken naar de volgende punten met betrekking tot biodiversiteit, waarbij aan het voldoen van één of meerdere van deze punten het klepelen van de stukken berm zou worden afgeraden:

- Sterke variatie aan structuur in de vegetatie;
 - Hoge diversiteit: Zowel hoog, middel als laag groeiende flora;
 - Middel diversiteit: gematigde structuur met een kleine afwisseling tussen middel en laag groeiende flora;
 - Lage diversiteit: Enkel dezelfde typen/hoogtes aan grassen/kruiden aanwezig
- Sterke variatie aan soorten in de vegetatie;
 - Hoge diversiteit: een grote verscheidenheid aan grassen, bloemen, kruiden en struiken aanwezig, welke als ideaal leefgebied voor een breed scala aan insectensoorten kan dienen. De berm is dichtbegroeid en biedt hiermee voldoende beschutting voor vogels en zoogdieren;
 - Middel diversiteit: Een gematigde combinatie van enkele bovenstaande flora types, waarbij er enkele ontbreken. Aantrekkelijk voor insecten, en nog wel voldoende structuur aanwezig ter beschutting van faunasoorten;
 - Lage diversiteit: Enkel de aanwezigheid van grassen, enkele bloemen en kruiden of uitsluitend struiken, waardoor het leefgebied voor insecten klein is. Weinig tot geen structuur en beschutting voor faunasoorten.
- Erg gunstige leefomstandigheden voor specifieke en (vaak) bijzondere flora- en/of, faunasoorten; doordat een groot deel van het bermenstelsel zich in buitengebied bevindt, en een deel hiervan in of tegen NNN-gebieden aan liggen, kunnen in deze bermen soorten groeien/ontwikkelen welke elders geen kans hebben om tot ontwikkeling te komen.
- Ecologische verbindingzones: Een groot deel van de bermen bevindt zich in buitengebied, waarvan een deel in of tegen NNN- en BPL-gebieden gelegen is. Bermen op deze locaties kunnen voor zowel flora als fauna als verbinding bieden tussen losgelegen beschermde gebieden. Hierom worden deze type bermen

strenger beoordeeld, waarbij een middelhoge biodiversiteit en variëteit in structuur al van groot belang is, en klepelen dus afgeraden wordt.

3.1.3 Advies omtrent klepelen

In dit rapport en onderzoek wordt de gedragscode voor beheer en onderhoud omtrent maaibeheer ter bescherming van biodiversiteit gehanteerd. Hierin wordt gesteld dat klepelen niet toegestaan is, tenzij er een goede reden voor is, zoals veiligheid, geen andere geschikte manier om te maaien, of ecologisch dermate van lage kwaliteit dat klepelen geen significant effect heeft.

In dit rapport zal vanuit een ecologisch standpunt klepelen niet toegestaan zijn bij:

- Een hoge biodiversiteit;
- Middelmatige biodiversiteit, maar verbonden aan (of deel van) een NNN- of BPL-gebied.

Bij een lage biodiversiteit zal er vanuit ecologisch standpunt geen reden zijn om klepelen af te raden, gezien de berm(en) geen significante bijdrage leveren aan de ecologie met de omgeving.

3.2 Veldbezoek

Aanvullend op de bureaustudie zijn meerdere veldbezoeken uitgevoerd, verdeeld over verschillende deelgebieden. Tijdens deze veldbezoeken is de potentie van het plangebied voor soorten flora en fauna ingeschat. Om de potentie te bepalen is gekeken naar de verschillende gebruiksfuncties van het gebied voor flora en fauna. Per soort verschilt of de potentiële gebruiksfunctie essentieel is, dit wordt ingeschat tijdens het veldbezoek. Alle soorten die zijn waargenomen tijdens het veldbezoek, zijn genoteerd, waarbij met name (zwaar) beschermde flora soorten worden meegenomen. Deze waarnemingen zijn niet volledig maar gebaseerd op een momentopname. Waarnemingen zijn gedaan met behulp van een verrekijker, auto en foto's zijn gemaakt met behulp van een mobiele telefoon. De verschillende delen berm zijn ten eerste geïdentificeerd als (1) ondersteunend weg-deel bermen en (2) ondersteunend waterdeel bermen. Tijdens de veldbezoeken worden de verschillende typen en delen bermen verder geïdentificeerd als hoog, middel of laag in biodiversiteit. In tabel 2 staan de weersomstandigheden van de veldbezoeken.

Tabel 2 | Weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken.

Datum	Uitgevoerd door	Tijdstip	Deelgebied	Weersomstandigheden
29-07-2025	G. Drenth H. Abrahamse	09:00 – 17:00 uur	1	22°C, bewolking 10%, droog, windrichting ZW, windkracht 3Bft
30-07-2025	G. Drenth H. Abrahamse	09:30 – 16:30 uur	2	21°C, bewolking 40%, droog, windrichting ZW, windkracht 2Bft
04-08-2025	G. Drenth H. Abrahamse	10:00 – 17:00 uur	3	22°C, bewolking 80%, droog (kort moment motregen), windrichting W, windkracht 2Bft
05-08-2025	G. Drenth H. Abrahamse	09:00 – 17:00 uur	4	21°C, bewolking 20%, droog, windrichting Z, windkracht 2Bft
07-08-2025	G. Drenth H. Abrahamse	09:30 – 17:00 uur	5	22°C, bewolking 20%, droog, windrichting ZW, windkracht 2Bft

3.3 Effectenanalyse

De effecten van de voorgenomen werkzaamheden zijn getoetst op de potentieel aanwezige gebruiksfuncties voor soorten en beschermde gebieden. Bij deze toetsing wordt gekeken of de werkzaamheden effect hebben op de gebruiksfuncties, en of de werkzaamheden drastische daling van biodiversiteit in de bermgebieden tot gevolg zullen hebben. De verstoring en/of vernietiging van de gebruiksfuncties vallen onder negatieve effecten. Deze effectenanalyse vormt de basis voor de adviezen over eventuele vervolgstappen en specifieke uitvoering van de werkzaamheden per bermgebied.

4

Gebiedsbescherming

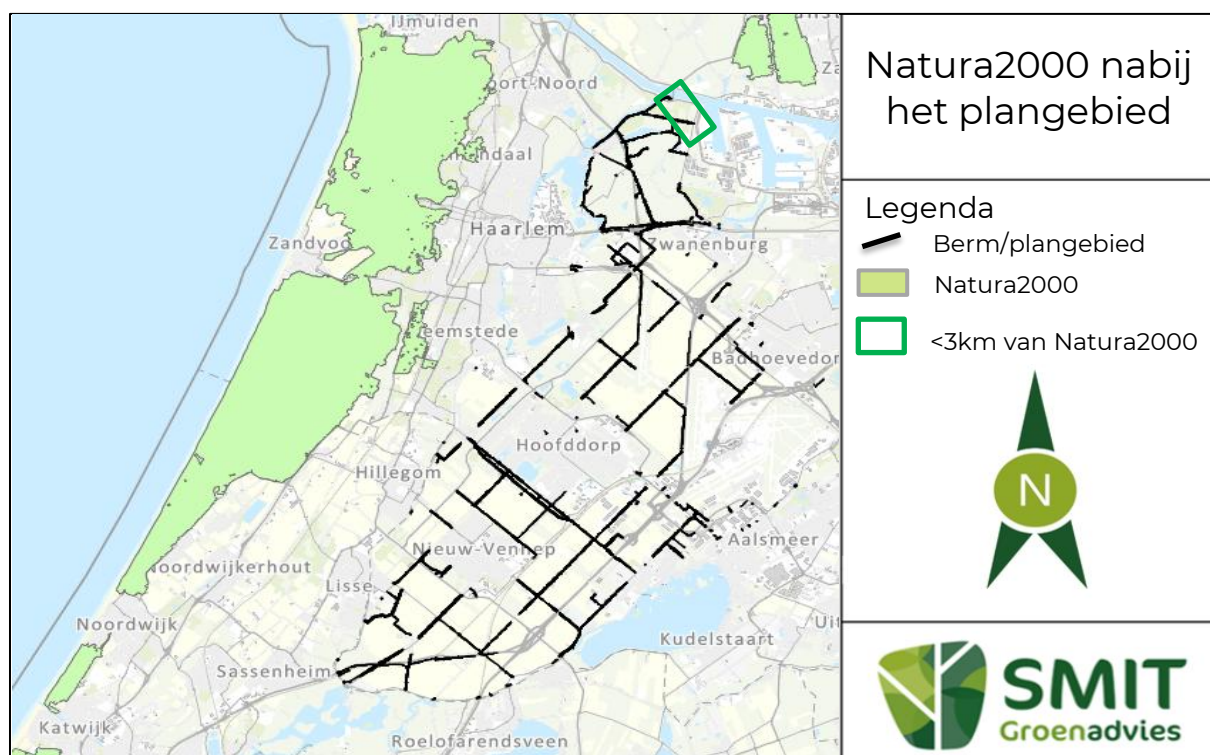
Tijdens de bureaustudie is gekeken naar de vraag of natuurgebieden in de omgeving van het plangebied voorkomen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de Natura 2000-gebieden en de overige beschermde gebieden. Hierbij wordt gekeken naar de afstand van deze gebieden tot het plangebied. Zo kan bepaald worden of de geplande werkzaamheden mogelijk invloed hebben op de natuurwaarden van de beide gebieden.

4.1 Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied

Het plangebied ligt op verschillende afstanden van meerdere Natura 2000-gebieden. Ten behoeve van de effectenbeoordeling op deze gebieden worden de kortste afstanden van specifieke bermen gemeten en in dit hoofdstuk meegenomen. Het plangebied ligt minimaal ongeveer 3,3 kilometer afstand van het Natura 2000-gebied 'Kennemerland-Zuid, een klein deel van het gehele bermgebied op minimaal ongeveer 2,9 kilometer van de 'Polder Westzaan', welke onder de bescherming van de Omgevingswet vallen (Figuur 2). Vanwege deze afstand is een effect op de instandhoudingsdoelstellingen van doelsoorten en habitattypen, die in het kader van de Omgevingswet aangewezen zijn als gevolg van verstoring door geluid, licht en andere verstoringsfactoren, behalve het noordelijk gelegen bermgebied (groen vierkant, Figuur 2), uit te sluiten.

Door de voorgenomen werkzaamheden wordt geen mogelijk negatief effect verwacht op beschermde Natura-2000 gebieden door een (tijdelijke) toename van stikstofemissie. Alhoewel de werkzaamheden van relatief grote aard zijn, betreft het plangebied voornamelijk provinciale en voorrangswegen met al een relatief grote hoeveelheid verkeer. Hierdoor is de uitstoot welke bij het klepelen/maaien geproduceerd wordt te verwaarlozen. Hiervoor dient dus geen AERIUS-berekening uitgevoerd te worden.

Figuur 2 | Natura 2000-gebieden nabij het plangebied te Haarlemmermeer.

4.2 Overige beschermde gebieden in de omgeving van het plangebied

Natuurnetwerk Nederland (NNN) / BPL gebieden zijn aangewezen gebieden waarin de natuur voorrang heeft, ook grote wateren met natuurwaarden zijn meegenomen. De provincie werkt aan het behoud en de ontwikkeling van deze gebieden. Dit wordt gedaan in samenwerking met natuurbeherende organisaties, boeren, gemeenten en waterschappen. Het doel is een betere verbinding tussen natuurgebieden en het omringende agrarisch gebied ter vervolmaking van de biodiversiteit. Het ruimtelijke beleid voor het NNN is, naast behoud van oppervlakte en samenhang, altijd gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van deze NNN-gebieden, waarbij ook rekening wordt gehouden met andere gebiedsbelangen.

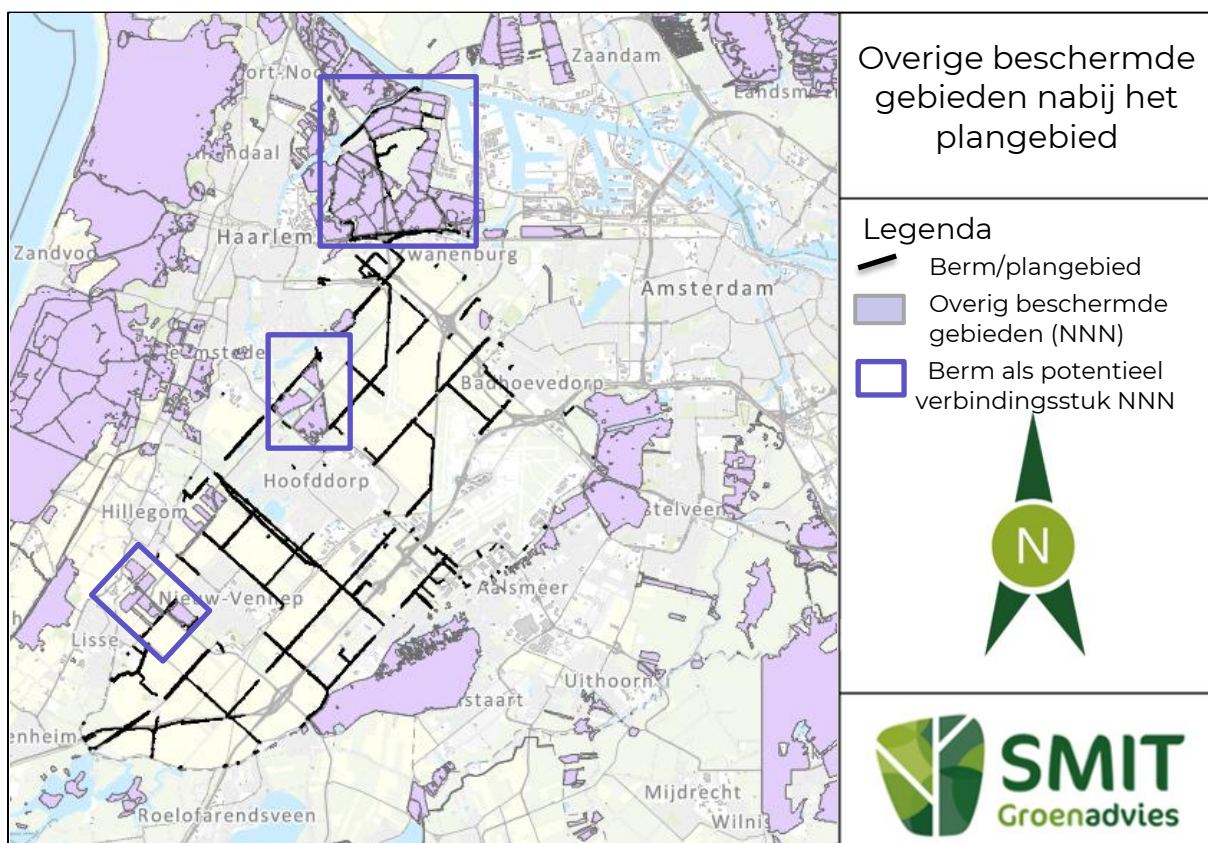
In meerdere deelgebieden maken lange stukken berm deel uit van relatief grote NNN-gebieden, waarbij de bermen of grenzen aan een NNN-gebied of deel zijn van het gebied (Figuur 3 t/m 7). Dit is met name het geval in deelgebied 1.

Bij de werkzaamheden binnen het plangebied gaat geen oppervlakte verloren van de NNN-gebieden. Wel verliest een deel van het oppervlak, namelijk de (verbindende) bermen zijn dichtheid en biodiversiteit, waardoor het een effect kan hebben op omringende NNN-gebieden. Dit kan effect hebben op verbindingzones. Vanwege de afstand en gezien de aard van de werkzaamheden zijn negatieve effecten op NNN- en overige gebieden niet uit te sluiten.

4.2.1 NNN

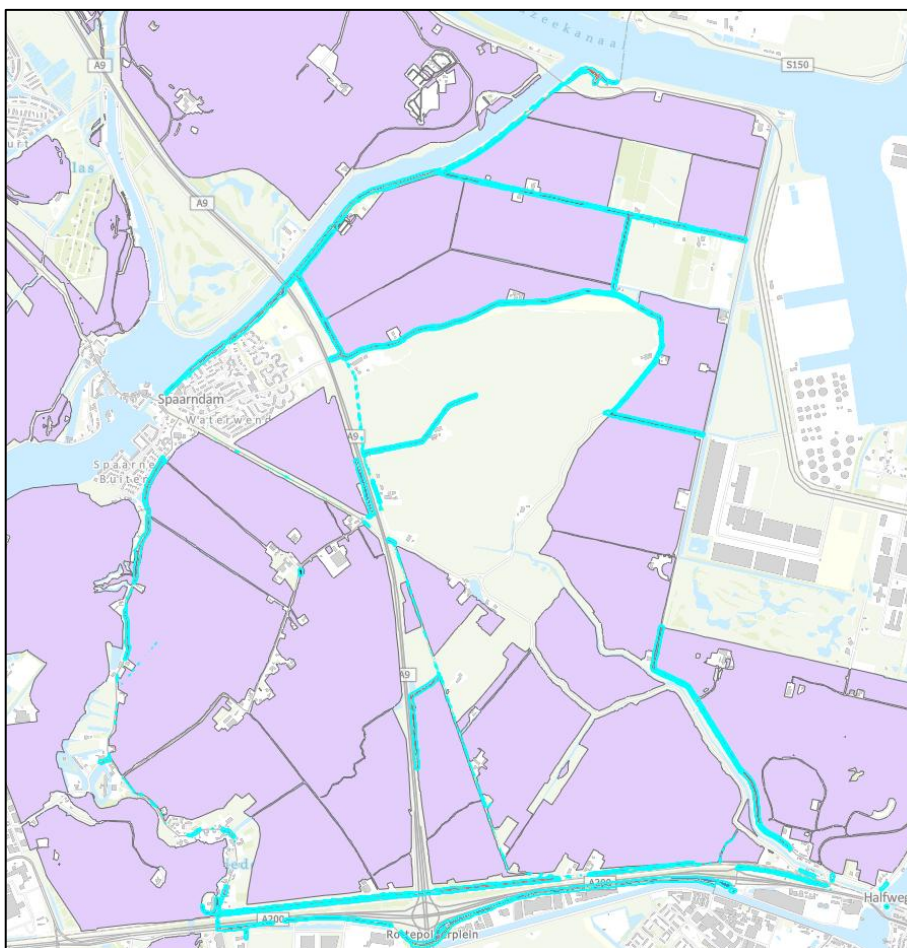
In relatief grotere stukken van het bermgebied zijn ecologische verbindingzones in de vorm van NNN-gebieden aanwezig. Hierbij kunnen de bermen een belangrijke rol spelen, gezien deze verbindingstukken kunnen vormen tussen verschillende NNN-gebieden, en hierbij dus als ecologische stapstenen gebruikt kunnen worden door soorten zoals kleine zoogdieren, insecten, vogels, amfibieën en (kleine) marterachtigen. Dit is voornamelijk het geval in het noordelijke deel van het bermgebied (bovenste roze vierkant, Figuur 3).

Figuur 3 | NNN-gebieden nabij het plangebied te Haarlemmermeer.

Alhoewel er meerdere NNN-gebieden bestaan binnen het netwerk aan bermen in het plangebied, is de hoogste concentratie aan verbindingzones in en rondom Spaarnwoude in deelgebied 1 (Figuur 4). De bermen in dit gebied maken deel uit van een netwerk van natuur welke van belang zijn voor de biodiversiteit en connectiviteit in de omgeving. Hierom worden de bermen in dit gebied kritischer beoordeeld dan in andere gebieden, met name voor middelhoge biodiversiteitsbermen. Hier wordt verwacht dat de gemiddelde biodiversiteit en aanwezigheid van fauna gemiddeld hoger ligt dan in andere deelgebieden, welke niet uitmaken van dergelijke NNN-netwerken. Met het klepelen van deze bermen kunnen hierom significant negatieve effecten op de biodiversiteit van de bermen en omgeving niet worden uitgesloten.

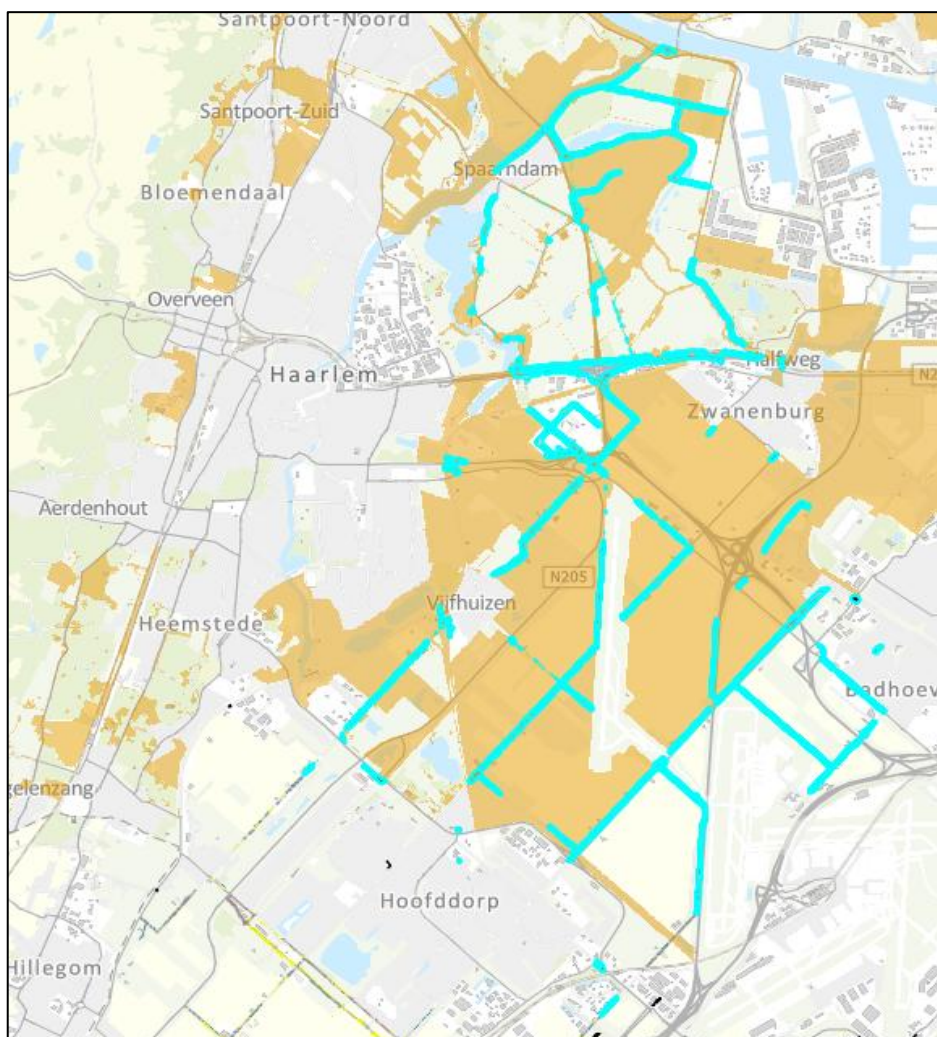
Figuur 4 | Bermen deelgebied 1 (blauwe lijnen) inclusief NNN-gebieden (roze vlakken)

4.2.2 Nationale landschappen (BPL)

Het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) zijn gebieden, landschapsdelen of -elementen welke van (hoge) ecologische waarde zijn. Dit gebied is vaak verbonden met NNN-gebieden en dient een vergelijkbare functie. Meerdere lange stukken berm binnen deelgebieden 1 t/m 3 zijn verbonden, of maken deel uit van, dergelijke BPL-gebieden (Figuur 5). Het BPL gebied welke verbonden is met de onderstaande bermen betreft 'Haarlemmermeer-Noord'. Gezien de bescherming van deze gebieden kunnen significante negatieve effecten op middelhoge biodiversiteitsbermen niet worden uitgesloten.

Figuur 5 | Bermen deelgebied 1 (blauwe lijnen) inclusief BPL-gebieden (oranje vlakken)

5

Soortenbescherming

In dit hoofdstuk worden de resultaten die verkregen zijn uit het veldbezoek gecombineerd met gegevens uit de bureaustudie naar beschermde soorten.

Tijdens het veldbezoek is gekeken naar sporen en indicaties die de aanwezigheid van gebruiksfuncties van beschermde soorten aantonen. Voorbeelden van deze sporen zijn poot-/klauwafdrukken en ontlasting. Voorbeelden van indicaties zijn holtes in bomen, spleten en gaten in bebouwing en lijnvormige structuren. Per soort kunnen de gebruiksfuncties verschillend zijn, maar bestaan voornamelijk uit verblijfplaatsen, foerageergebieden en migratieroutes. Per soortgroep is de potentie en de mogelijk voorkomende soorten binnen het plangebied besproken.

5.1 Vleermuizen

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen elementen waargenomen die als potentiële vaste verblijfplaats kunnen dienen voor kleine en grote gebouw- of boombewonende vleermuizen. Het plangebied betreft uitsluitend uit een stelsel aan bermen met relatief lage begroeiing, waardoor verblijfplaatsen van vleermuizen hier niet mogelijk zijn. Wél zijn in een groot deel van de bermen (grote) bomen aanwezig welke holtes of spleten kunnen bevatten die wel geschikt zijn als verblijfplaats. Hier worden echter geen werkzaamheden aan uitgevoerd, en de verstoring tijdens het maaien of klepelen zal minimaal zijn gezien de snelle doorlooptijd van één stuk berm. Hierdoor zijn verblijfplaatsen, en significante effecten op verblijfplaatsen van kleine en grote gebouw- en boombewonende vleermuizen uit te sluiten van het plangebied.

Binnen het plangebied zijn elementen waargenomen die als potentieel foerageergebied kunnen dienen voor vleermuizen. Deze elementen bestaan uit de bomenrijen, bermen met kruiden en bloemen, watergangen en oevers. Dit is met name het geval in de bermen met middelmatige tot hoge biodiversiteit, gezien hier voldoende begroeiing aanwezig is voor de huishouding van insecten. In de meeste gevallen zijn deze typen bermen aanwezig in het buitengebied. Daarnaast zijn elementen waargenomen die als vliegroutes kunnen dienen. De bij de bermen nabijgelegen bomenrijen en watergangen bieden over het algemeen lijnvormige structuren die geschikt zijn als vliegroutes voor vleermuizen. Deze vallen echter buiten de invloedssferen van de werkzaamheden en worden hierdoor niet aangetast of verstoord. Binnen het plangebied waar hoge biodiversiteit aanwezig is, of middelmatige biodiversiteit in NNN-gebieden, zijn essentiële foerageergebieden niet te sluiten.

5.1.1 Conclusie en advies

Binnen het plangebied zijn potentiële essentiële foerageergebieden waargenomen. Deze bevinden zich met name in en rondom de bermen waar de biodiversiteit hoog is, of bij de bermen met middelmatige biodiversiteit in en rondom de NNN- en BPL-gebieden. De voorgenomen werkzaamheden hebben een mogelijk negatief effect op de aangetroffen gebruiksfuncties van deze soortgroep. Hierdoor is een overtreding op de gedragscode voor beheer en onderhoud omtrent klepelen niet uit te sluiten, en dient in deze specifieke gebieden via een alternatieve maaimethode, met minder significant negatief effect op flora, uitgevoerd te worden. Deze gebieden zijn aangegeven in de GIS-kaart onder 'klepelen nee'.

5.2 Vogels

Begroeide bermen worden doorgaans niet als verblijfplaats gebruikt voor (zwaar) beschermde vogelsoorten. Wel kunnen de bermen als foerageergebied gebruikt worden voor een breed scala aan soorten, gezien hier ook insecten worden aangetrokken.

5.2.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied geen elementen waargenomen die als potentiële vaste verblijfplaatsen kunnen dienen voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Hierdoor zijn verblijfplaatsen van vogels met jaarrond beschermde nesten uit te sluiten van het plangebied.

Wel kunnen de bermen, met name met hoge biodiversiteit, als foerageergebied dienen voor insecteneters, zoals de o.a. de winterkoning, roodborstje, heggenmus en spreeuwen. De potentie voor foeragerende vogels in middel tot lage biodiversiteitsbermen bestaat ook. Echter, hier wordt gezien de lagere biodiversiteit en variëteit in structuur en een minder groot aantal en smaller scala aan insecten verwacht. Hierdoor, in combinatie met de directe ligging langs drukke wegen, wordt een minder significante foerageeractiviteit verwacht van insect etende soorten.

5.2.2 Conclusie en advies

Binnen het plangebied zijn potentiële vaste verblijfplaatsen voor zwaar beschermde uitgesloten. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen direct negatief effect op de aangetroffen gebruiksfuncties in de vorm van verblijfplaatsen van deze soortgroep. Hierdoor is een overtreding op de Omgevingswet wat dit betreft uit te sluiten en hoeven hier geen vervolgstappen genomen te worden.

Wél wordt er verwacht dat in de bermen met hoge biodiversiteit veel gefoerageerd kan worden, en dient hierbij (met name in of nabij NNN- en BPL-gebieden) een belangrijke functie voor deze soortgroep. Klepelen zal in deze type bermen significante effecten met zich mee kunnen dragen door het verlies aan foerageergebieden, en wordt hierom afgeraden. Deze gebieden zijn aangegeven in de GIS-kaart onder 'klepelen nee'.

5.3 Amfibieën, vissen en reptielen

5.3.1 Amfibieën, vissen en reptielen die (zwaar)beschermd zijn

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geen geschikt biotoop waargenomen voor beschermde amfibieën, vissen of reptielen. Het plangebied bestaat uit weg- en waterdeelbermen welke volledig begroeid zijn, en ontbreekt hierbij aan zanderige gronden welke geschikt zouden zijn voor padden en reptielen. Hierdoor zijn (zwaar) beschermde amfibieën, vissen en reptielen uit te sluiten van het plangebied.

5.3.2 Amfibieën, vissen en reptielen op de Rode Lijst

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geen geschikt biotoop waargenomen voor amfibieën, reptielen of vissen van de Rode Lijst. Alhoewel het plangebied deels bestaat uit waterdeelbermen waarbij geleidelijk lopende oevers met voldoende begroeiing soms aanwezig zijn, komt het habitat van stilstaande sloten niet overeen met soorten van de Rode lijst. De watergangen bestaan bijna uitsluitend aan stilstaande sloten zonder waterplanten. Het plangebied ontbreekt verder geschikt habitat voor reptielen van de Rode lijst, gezien in geen enkel geval zandgronden aanwezig zijn. Amfibieën, vissen en reptielen van de Rode Lijst zijn uit te sluiten van het plangebied.

5.3.3 Algemene amfibieën, vissen en reptielen

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied mogelijk geschikt biotoop waargenomen voor algemene amfibieën. Het gaat hierbij om enkele waterdeelbermen waarbij geleidelijk lopende oevers met voldoende begroeiing aanwezig zijn. Dit is met name het geval bij waterdeelbermen in hoge biodiversiteitsgebieden. Hierbij zijn amfibie soorten welke gedijen in een breed scala aan habitatten, zoals de bruine kikker en bastaardkikker, niet uit te sluiten. Alhoewel deze soorten in enkele bermen niet uit te sluiten zijn, zijn het geen habitatten waarin deze soorten sterk te verwachten zijn. De watergangen bestaan bijna uitsluitend aan sloten zonder waterplanten, en in de meeste gevallen zijn geen natuurvriendelijke en geleidelijke oevers aanwezig. Het plangebied ontbreekt verder geschikt habitat voor reptielen, gezien in geen enkel geval zandgronden aanwezig zijn. Bij het klepelen vanuit het water kunnen algemene vissoorten, zoals snoek, brasem en baars, verstoord worden, gezien deze soorten zich vaak bevinden rondom het riet en overgang van ondiep naar diepe watergang. Hierdoor zijn algemene vissoorten niet uit te sluiten van het plangebied. Algemeen voorkomende reptielen zijn uit te sluiten van het plangebied. Enkele algemene amfibieën zijn niet uit te sluiten van het plangebied, echter worden deze niet sterk verwacht.

5.3.4 Conclusie en advies

Binnen het plangebied is enkel geschikt biotoop vastgesteld voor algemene amfibieën, en direct tegen het plangebied in de watergangen voor algemene vissoorten. Deze zijn aanwezig in de gebieden waarbij de biodiversiteit hoog is. De voorgenomen werkzaamheden hebben een mogelijk negatief effect op de aangetroffen gebruiksfuncties van deze soortgroep. Hierdoor is een overtreding op de gedragscode voor beheer en onderhoud niet uit te sluiten in deze gebieden, en dienen alternatieve maaimethodes gebruikt te worden waarbij het voor fauna ontvluchten van het maaisel mogelijk is. Ten behoeve van vissoorten welke zich kunnen begeven in de ondiepe delen van de watergangen bij de oeverbegroeiing dient via een geleidelijke maaimethode gewerkt te worden, waarbij de vissen voldoende tijd en ruimte hebben om zich te ontvluchten. Hierbij dient in een geleidelijk tempo in één richting gewerkt te worden.

5.4 Grondgebonden zoogdieren

5.4.1 Grondgebonden zoogdieren die (zwaar) beschermd zijn.

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geen geschikt biotoop waargenomen voor (zwaar beschermde), niet vrijgestelde grondgebonden zoogdieren, zoals (kleine) marterachtigen, das, eekhoorn, ondergrondse woelmuis en tweekleurige bosspitsmuis. Het plangebied ontbreekt aan bosrijk landschap, houtwallen, zware ruigtes, bosschages en geschikte bomen voor verblijfplaatsen of foerageergebied voor dergelijke soorten. Wel kunnen de bermen met minimaal middelmatige biodiversiteit in de koppelstukken van BPL- of NNN-gebieden als verbindingzones dienen, waardoor deze functioneel kunnen zijn voor een breed scala aan grondgebonden zoogdieren. Hierdoor zijn significante gebruiksfuncties voor (zwaar) beschermde grondgebonden zoogdieren in de vorm van verbinding tussen natuurgebieden niet uit te sluiten van het plangebied, maar andere gebruiksfuncties wel.

5.4.2 Grondgebonden zoogdieren op de Rode Lijst

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied in de delen met hoge biodiversiteit en begroeiing geschikt biotoop waargenomen voor grondgebonden zoogdieren van de Rode Lijst, zoals de veldspitsmuis. Het gaat hierbij om bermen welke geclassificeerd zijn als hoge biodiversiteit, of welke zich naast natuur-, en NNN-gebieden bevinden. Deze soort gedijt zich goed in overgangsbegroeiing en wordt niet hevig beïnvloedt door lawaai, wat factoren zijn waar deze bermen zich aan voldoen. Hierdoor zijn grondgebonden zoogdieren van de Rode Lijst niet uit te sluiten van het plangebied.

5.4.3 Algemene grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geschikt biotoop waargenomen voor algemene grondgebonden zoogdieren, zoals de mol, veldmuis, woelrat. Het gaat hierbij voor de mol en veldmuis om vrijwel alle bermen, gezien deze zich voldoende gedijen in deze biotopen, en voor de woelrat om de oeverbermen met watergangen. Hierdoor zijn algemene grondgebonden zoogdieren niet uit te sluiten van het plangebied, echter zijn deze vrijgesteld in de provincie Noord-Holland, waardoor deze soorten geen speciale bescherming genieten. Hierdoor geldt voor deze soorten enkel de zorgplicht, en dient er niet via een andere maaimethode gewerkt te worden voor deze soorten.

5.4.4 Conclusie en advies

Binnen het plangebied is geschikt biotoop vastgesteld voor algemene grondgebonden zoogdieren en grondgebonden zoogdieren van de Rode lijst. De voorgenomen werkzaamheden hebben geen verwacht negatief effect op de aangetroffen gebruiksfuncties van deze soortgroep. Ten behoeve van ten minste middelmatige biodiversiteitsbermen in en rondom BPL- en NNN-gebieden geldt dat deze kunnen dienen als verbindingzones, waardoor verstoring in deze gebieden geminimaliseerd dient te worden. Hierdoor is een overtreding op de gedragscode beheer en onderhoud uit te sluiten en dient in deze gebieden gewerkt te worden met alternatieve maaimethodes, zodat flora zich voldoende en snel genoeg kan herstellen om dezelfde potentiële gebruiksfunctie te behouden.

5.5 Overige diersoorten

Tijdens het veldbezoek zijn binnen het plangebied waard- en nectarplanten voor dagvlinders en water met geschikte overbegroeiing voor libellen waargenomen. Het gaat hierbij voor waardplanten van vlinders met name om bermen met brandnetel, en voor libellen om lisdodde en riet en daarnaast is tijdens het veldbezoek geschikt habitat voor andere insectensoorten waargenomen. Hierdoor zijn zwaar beschermde overige soorten niet uit te sluiten van het plangebied.

5.5.1 Overige (zwaar) beschermde diersoorten

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geschikt biotoop waargenomen voor overige (zwaar) beschermde soorten, zoals grote vos, grote weerschijnvlinder en iepenpage. Het gaat hierbij om:

Grote vos: waardplant: wilg, iep, populier. Belangrijke nectarplant: wilg, sleedoorn, braam, distels, vlinderstruik.

Grote weerschijnvlinder: waardplant: wilg (kraakwilg en schietwilg). Belangrijke nectarplant: braam, vlinderstruik, koninginnekruid.

Iepenpage: waardplant: veldiep, glladde iep. Belangrijke waardplant: braam, distels, koninginnekruid.

Hierdoor zijn (zwaar) beschermde soorten niet uit te sluiten van het plangebied; braam, distels, koninginnekruid, wilg, en iep worden op veel locaties aangetroffen in bermen binnen het plangebied.

5.5.2 Overige diersoorten op de Rode Lijst

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geschikt biotoop waargenomen voor overige (zwaar) beschermde soorten, zoals sierlijke witsnuitlibel. Het gaat hierbij om voorkeur voor stilstaand of zeer langzaam stromend water, waarbij de aanwezigheid van waterlelie en gele plomp belangrijk is. Hierdoor zijn (zwaar) beschermde soorten niet uit te sluiten van het plangebied.

5.5.3 Overige algemene diersoorten

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geschikt biotoop waargenomen voor overige (zwaar beschermde) soorten, zoals bokserwaterzweefvlieg, kegelbijvlieg, spiegelelfje, pyamaschildwants, kleine rode bladloper. De pyamaschildwants (zie fig 7), dag- (fig 9) en nachtvlindersoorten en vele soorten (zweef)vliegen (fig 6, kegelbijvlieg fig 8, gele veenzweefvlieg fig 10) profiteren van de aanwezigheid van nectar afkomstig van vele soorten schermbloemigen (pastinaak, gewone berenklaauw, wilde peen, fluitekruid). Hierdoor zijn (zwaar beschermde) soorten niet uit te sluiten van het plangebied.

Figuur 6 | Gewone berenklaauw met een grote hoeveelheid insecten.

Figuur 7 | Pyamaschildwants op brandnetel.

Figuur 8 | Kegelbijvlieg op gewone berenklaauw.

Figuur 9 | Icarusblauwtje, een dagvlinder.

Figuur 10 | gele veenzweefvlieg

5.5.4 Conclusie en advies

Binnen het plangebied is geschikt biotoop vastgesteld voor zwaar beschermde insecten, Rode Lijstsoorten en algemene insecten. Deze bestaan voornamelijk in de bermen waarbij hoge biodiversiteit aanwezig is, of bij middelmatige biodiversiteit in gebieden met een speciale functie, zoals BPL- en NNN-gebieden. De voorgenomen werkzaamheden hebben in de bermen binnen deze gebieden een mogelijk negatief effect op de aangetroffen gebruiksfuncties van deze soortgroep. Hierdoor is een overtreding op de gedragscode beheer en onderhoud niet uit te sluiten en dient buiten het bloeiseizoen van belangrijke waardplanten gewerkt te worden zodat deze tijdig kunnen terug groeien en hun originele functie kunnen volbrengen. Ook dient er in de hoge biodiversiteitsbermen en middelmatige tot hoge biodiversiteit bij BPL- en NNN-gebieden via een andere maaimethode gewerkt te worden, zodat eventueel aanwezige (zwaar) beschermde insectensoorten de flora kunnen ontvluchten. Dit is bij klepelen niet mogelijk gezien de insecten direct stukgeslagen worden, en hierdoor niet de kans krijgen de flora veilig te ontvluchten.

5.6 Flora

Tijdens de veldbezoeken is binnen het plangebied geen specifiek zwaar beschermde flora waargenomen. Dit betekent niet dat in alle gevallen er geen enkele zwaar beschermde soorten aanwezig zijn, aangezien het grootste gedeelte van de veldbezoeken vanuit een rijdende auto zijn uitgevoerd, en hierdoor niet ten alle tijden gedetailleerd gekeken kon worden. Er is meer naar verschillende klassen biodiversiteit gekeken. Gemiddeld kwamen de volgende soorten het meest en algemeen voor in de bermen: ooievaarsbek, weegbreesoorten, klaverachtigen, grassen in verschillende variatie in hoogte, boterbloemen, schermbloemigen, smeerwortel, brandnetel, zuringsoorten, andoornsoorten, enkele klaprozen en kruiskruidsoorten. Langs de oevers zijn ook soorten als de gele lis, rietsoorten, moerasandoorn, kattenstaarten en zwanenbloemen waargenomen. Zwaar beschermde flora is alsnog niet uit te sluiten van het gebied, echter is het niet in het bijzonder waargenomen.

Figuur 11 | Zwanenbloem.

5.6.1 Zwaar beschermde flora

Tijdens het veldbezoek is binnen het plangebied geen geschikt biotoop waargenomen voor (zwaar) beschermde flora zoals muurbloemen, korstmossen, mossen en paddenstoelen. Wel zijn er potentiële biotopen voor verscheidene vaatplanten aanwezig, echter betreft een groot deel van de bermen stikstofrijke bodems gezien de ligging naast veel weilandgebieden. Veelal bestaan de bermen uit grassen en bloeiende kruiden. Ook bestaat het plangebied uit een stelsel aan bermen welke voortdurend behandeld worden in de vorm van klepelen/maaien, waardoor ze constant verstoord worden. Hiernaast is tijdens dit onderzoek voornamelijk biodiversiteit als leidend parameter genomen. Door het gebrek aan waarnemingen, veelal stikstofrijke bodems en hoge verstoring zijn over het algemeen (zwaar) beschermde flora uitgesloten van het plangebied.

5.6.2 Conclusie en advies

Binnen het plangebied is geen zwaar beschermde of Rode Lijst flora waargenomen. Wel zijn er meerdere gebieden aan bermen waargenomen welke exceptioneel hoge biodiversiteit bevatten, of welke gemiddelde biodiversiteit hebben maar zich bevinden in NNN- of BPL-gebieden. De voorgenomen werkzaamheden hebben op deze type bermen een negatief effect. Hierdoor vallen ze buiten de 'nee, tenzij' regelgeving en is een overtreding op de gedragscode voor beheer en onderhoud niet uit te sluiten. Er dient in deze type bermen gewerkt te worden met een messenbalk of cirkelmaaier.

6

Literatuur

Besluit activiteiten leefomgeving (2024). Geraadpleegd op 25-08-2025, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041330/2024-01-01/#Hoofdstuk11>

De Vlinderstichting (2025). *Klepelen is slecht voor de biodiversiteit, toch willen waterschappen het blijven doen*. Geraadpleegd op 25-08-2025, van <https://www.vlinderstichting.nl>

Ecopedia. Devinck, L. *Ecologisch Bermbeheer*. <https://www.ecopedia.be/soortbeheer/ecologisch-bermbeheer>

Habitus. (2024). *Vrijgestelde soorten per provincie*. Geraadpleegd op 25-08-2025, van <https://habitus.nl/vrijgesteldesoornten>

IPLO. Soorten beschermd onder Omgevingswet. IPLO. Geraadpleegd op 25-08-2025, van <https://iplo.nl/thema/natuur/bescherming-soorten/soorten-dieren-planten-nationaal-belang/>

NDFF. *Nationale Databank Flora en Fauna*. Geraadpleegd op 25-08-2025, van [NDFF-ecogrid.nl/uitvoerportaal](https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal)

Nederlands Soortenregister. Rode Lijsten. Nederlands Soortenregister. Geraadpleegd op 25-08-2025, van <https://www.nederlandsesoorten.nl/rode-lijsten>

Waarneming.nl. *Waarneming.nl*. Geraadpleegd op 25-08-2025, van www.waarneming.nl

Bijlage

Bijlage I | Wettelijk kader

De Omgevingswet werkt volgens het 'nee, tenzij' principe ten aanzien van beschermde soorten (waaronder alle van nature in het wild levende soorten vallen): **schadelijke handelingen zijn verboden, tenzij er een uitzondering voor is gemaakt.**

Specifieke zorgplicht

De wet bevat een specifieke zorgplicht voor een ieder die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor de natuurbelangen. Die zorgplicht vereist:

- kennis verzamelen (aanwezige soorten);
- effecten analyseren (vogels, nesten, eieren, gebiedsfuncties);
- uitsluiten nadelige gevolgen;
- preventieve maatregelen om deze gevolgen te voorkomen;
- stoppen van de activiteit of herstellen van de schade als die niet kan worden voorkomen.

De specifieke zorgplicht en de verboden zijn bestuursrechtelijk en strafrechtelijk handhaafbaar.

Vergunningsplicht

Sommige dieren en planten zijn internationaal strikt beschermd in de Europese Unie. Het gaat om beschermde dieren en planten die staan in de Habitatrichtlijn. Ze kunnen ook staan in het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn. Er geldt een vergunningsplicht voor schadelijke handelingen bij dier- en plantensoorten van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bonn en Bern (artikel 11.46, eerste lid, Besluit activiteiten leefomgeving).

Schadelijk handelen

De bedoelde diersoorten zijn in het wilde levende soorten van:

- de Vogelrichtlijn;
- bijlage IVa bij de Habitatrichtlijn;
- bijlage II bij het Verdrag van Bern;
- bijlage I bij het Verdrag van Bonn.

Schadelijke handelingen bij die dieren zijn de volgende handelingen in hun natuurlijke verspreidingsgebied:

- opzettelijk doden of opzettelijk vangen;
- opzettelijk hun eieren vernielen of rapen in de natuur;
- opzettelijk verstoren: De mate van 'verstoren' hangt per soort af van de intensiteit, duur en frequentie van de verstoring. Verder is het effect van de verstoring op de staat van instandhouding van de soort van belang;
- hun voortplantingsplaatsen of rustplaatsen beschadigen of vernielen.

Ook als zo'n handeling plaatsvindt tijdens onderzoek dan valt dat onder 'schadelijke handeling'.

De bedoelde plantensoorten zijn soorten in het wild van:

- bijlage IVb bij de Habitatrichtlijn;
- bijlage I bij het Verdrag van Bern.

Schadelijke handelingen bij die planten zijn het opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen van groeiplaatsen in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

Onder 'opzettelijk' valt ook 'voorwaardelijke opzet'. Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of een plant. Zoals de vangst of de dood van dieren of het vertrappen of onwortelen van planten.

Uitzonderingen op deze verboden (door het verlenen van een omgevingsvergunning of een vrijstelling) zijn onder strikte voorwaarden mogelijk, onder andere voor veiligheid, schadebestrijding of wetenschappelijk onderzoek. De wet regelt ook de jacht, schadebestrijding, populatiebeheer, handel, exoten, en verboden en toegestane vangstmiddelen en -methoden.

Als schade niet te voorkomen is, moet de initiatiefnemer een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten en/of Natura2000-activiteit aanvragen.

Bescherming van gebieden

Natura 2000

In heel Europa is een netwerk van beschermde gebieden aangewezen, de Natura 2000-gebieden. Deze gebieden zijn in de Omgevingswet zwaar beschermd. Volgens de Omgevingswet is het verboden zonder vergunning projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Dit geldt ook voor projecten die fysiek buiten het Natura 2000-gebied gelegen zijn maar wel een effect kunnen hebben op het gebied (externe werking), bijvoorbeeld door stikstofdepositie.

De wet bevat daarnaast een specifieke zorgplicht voor een ieder die weet of redelijkerwijs kan weten dat zijn activiteit verslechterende of significant verstorende gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied. Die zorgplicht vereist:

- kennis verzamelen (over betrokken Natura 2000-gebied);
- effecten analyseren;
- uitsluiten nadelige gevolgen;
- preventieve maatregelen om deze gevolgen te voorkomen;
- stoppen van de activiteit of herstellen van de schade als die niet kan worden voorkomen;
- de vergunningplicht en specifieke zorgplicht zijn bestuursrechtelijk en strafrechtelijk handhaafbaar.

Andere beschermde gebieden

De wet bevat landelijke regels voor het natuurnetwerk Nederland (NNN) en het aanwijzen van bijzondere provinciale natuurgebieden en bijzondere provinciale landschappen. Provincies zijn verantwoordelijk voor de aanwijzing en bescherming van deze gebieden. Het beschermingsregime voor het NNN is niet meer in detail op landelijk niveau geregeld, maar is vastgelegd in provinciale omgevingsverordeningen. Dat kan dus verschillen per provincie.

Het Rijk kan daarnaast nationale parken aanwijzen die vooral een educatieve en communicatieve functie hebben.

Houtopstanden

De Omgevingswet geeft regels over het vellen van houtopstand en herbeplanten om bossen te beschermen. Zo kan er een meldingsplicht of gedragscode gelden voor het vellen. Een houtopstand is een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend. Het (deels) vellen ervan zorgt ervoor dat die verdwijnen of beschadigd raken. Herbeplanten zorgt voor nieuwe houtopstand.

Er zijn uitzonderingen. De rijksregels over vellen en herbeplanten gelden niet in een van de volgende gevallen (opgenomen in artikel 11.111, Bal):

- houtopstanden binnen stedelijk gebied;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- bomen en struiken die specifiek voor het oogsten van fruit, noten of vruchten zijn geteeld;
- houtopstanden die windschermen om boomgaarden vormen;
- naaldbomen die duidelijk bedoeld zijn als kerstbomen én niet ouder zijn dan 20 jaar;
- kweekgoed;
- populieren of wilgen van wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen, of éénrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand om de groei van de overblijvende houtopstand te bevorderen;
- beplantingen die bestaan uit populieren, wilgen, essen of elzen en duidelijk bedoeld zijn voor de productie van houtige biomassa;
- houtopstanden met een oppervlakte van minder dan 10 are;
- houtopstanden die bestaan uit een rijbeplanting van maximaal 20 bomen (gerekend over het totaal aantal rijen).

Invasieve soorten

Onder de taak van de provincie valt het nemen van de volgende maatregelen tegen invasieve soorten in bijlage VC van het Bkl:

- het uitroeien van invasieve exoten die nog maar net in Nederland voorkomen;
- het treffen van beheersmaatregelen tegen soorten die al wijdverspreid zijn in Nederland;
- het nemen van herstelmaatregelen zoals;

- versterken van de veerkracht van ecosystemen tegen invasieve exoten;
- herstellen van veroorzaakte schade;
- bevorderen van een betere staat van instandhouding van inheemse soorten en hun habitats.

Rode Lijst-soorten

De Rode Lijst-soorten hebben geen juridische status. Dat wil zeggen dat Rode Lijst-soorten niet automatisch onder specifieke beschermingsregels vallen. Denk bij specifieke beschermingsregels bijvoorbeeld aan een vergunningplicht voor schadelijke handelingen. Zo is het bijvoorbeeld niet zo dat als er een soort bijkomt op de Rode Lijst-soorten, er dan meteen een vergunningplicht geldt.

Het neemt overigens niet weg dat Rode Lijst-soorten van belang zijn voor:

- iedereen bij het verrichten van activiteiten. Soms kan het verrichten van activiteiten namelijk nadelig zijn voor een Rode Lijstsoort. De activiteit is dan een flora- en fauna-activiteit waarvoor de specifieke zorgplicht geldt;
- overheden bij beleidsontwikkeling en besluitvorming over de fysieke leefomgeving;
- natuurbeheerders bij de invulling van het beheer;
- provincies. Zij zijn verantwoordelijk voor het nemen van de nodige maatregelen voor het behoud of het herstel van Rode Lijstsoorten (artikel 3.57, lid 1 onder c van het Besluit kwaliteit leefomgeving).

Bijlage II | Opbouw ecologische omgevingsscan

Een omgevingsscan bestaat uit verschillende onderdelen:

- bronnenonderzoek: in verschillende databases (waaronder de NDFF) en verspreidingsatlassen wordt gekeken of er gegevens bekend zijn van de locatie en de directe omgeving. Zo wordt er gekeken naar waargenomen soorten, beschermde natuurgebieden en eventuele rapportages van ecologische onderzoeken die nabij zijn uitgevoerd;
- veldbezoek: overdag wordt het plangebied, over het algemeen eenmalig, bezocht;
 - Tijdens dit onderzoek wordt er gekeken of er beschermde soorten voorkomen of kunnen komen. Veel dieren zijn 's nachts actief (vleermuizen, steenmarter, das en dergelijke soorten) of zijn niet het gehele jaar aanwezig (gierzwaluw bijvoorbeeld) of zichtbaar;
 - Ook planten zijn niet het gehele jaar zichtbaar. Daarom wordt er ook een sporenonderzoek gedaan (braakballen, uitwerpselen, veren en dergelijke) en wordt er een potentie-inschatting gemaakt op basis van expert-judgement en de vigerende ecologische kennis van soorten om te bepalen of een soort kan voorkomen;
- rapportage: De vergaarde gegevens worden grondig en duidelijk in een rapportage verwerkt. De rapportage is zo opgezet dat het een zo sluitend mogelijk verhaal is, waarin duidelijk wordt vermeld wat nu daadwerkelijk de vervolgstappen zijn.

Vaak is een omgevingsscan afdoende en zijn er geen vervolgstappen nodig. Soms is het echter nodig om een aanvullend onderzoek te laten uitvoeren. In de rapportage wordt vermeld wat de gevolgen kunnen zijn en of er eventueel al maatregelen te nemen zijn waardoor voortgang van het project niet of zo min mogelijk wordt vertraagd.

Harmenkaag 11

1741 LA Schagen

0224 751 275

natuur@smitgroenadvies.nl

www.smitgroenadvies.nl